

Fördjupad barnkonsekvensanalys

Ärendenamn/Ärendenummer:	SBN2024/159
Handläggare:	Holger Nilsson
Ansvarig chef:	Emma Embretsen
Verksamhet:	Planeringsenheten
Barn/grupp av barn som berörs av detta beslut	Barn som eventuellt flyttar in i planområdet, samt barn som bor i närheten av planområdet.
Datum:	2025-01-16

Inledning

En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa. För att säkerställa att barns bästa tillgodoses samt att barns rättigheter beaktas, ska en barnkonsekvensanalys (BKA) göras i samtliga ärenden som får påtagliga direkta eller indirekta konsekvenser för såväl enskilda barn som grupper av barn. I denna BKA analyseras hur barn påverkas av en ny detaljplan för Ilända 1:6 m.fl. (Ilända). En barnkonsekvensutredning finns upprättad som underlag till analysen (ÅWL Arkitekter, 2023-01-25).

Tufa Marin AB tillhandahåller varvsverksamhet i området Ilända på norra Färingsö önskar utveckla sin verksamhet, med fler byggnader på land och fler båtplatser i vattnet. I samband med detta avser dem uppföra bostäder i södra delen. Ekerö kommun har beslutat att pröva denna föreslagna markanvändning i en detaljplan.

Förutsättningar

Platsen används i ytterst begränsad omfattning av barn idag. I södra delen finns två bostadshus som är obebodda, och inom varvet vistas inte barn. Genom delar planområdet finns en stig där det är möjligt för allmänheten att passera genom varv och bostadsområdet. Söder om planområdet är det dock inte möjligt att fortsätta promenaden på grund av privata tomter med staket. Skogspartiet i södra delen, och framför allt utanför planområdet, bedöms att användas av barn sporadiskt. I övrigt bedöms det inte finnas platser för lek och rekreation som barn använder idag. Barn som bor eller vistas i närheten av varvet idag kan komma att påverkas av främst varvets utbyggnad.

Varvet bedöms att inte vara tryggt, säkert eller lämpligt för barn att vistas inom på grund av förekomsten av backande fordon, tunga fordon, oförutsägbarhet, farliga ämnen, förorenad mark, buller och klämrisk.

Gång- och cykelvägar saknas vid nästan alla vägar på norra Färingsö, vilket även gäller aktuellt planområde. Från de nya bostäderna kommer det vara cirka 600 meters promenad till närmaste busshållplats. Drygt halva den sträckan ligger inom planområdet, längs en relativt ofrafikerad grusväg. Vägen har ett par trafikintensiva dagar per år, i samband med nedsättning och upptagning av båtar. Resten av sträckan till busshållplatsen går längs en statlig 50-väg. Sträckan saknar separering för gång- och cykeltrafikanter, och sikten är delvis skynd vilket gör den osäker för oskyddade trafikanter.

Transportsträckan till Färentuna skola (F-6) är knappt 3 kilometer. Fritidsaktiviteter för barn som flyttar in inom planområdet bedöms i hög grad komma ske i Svanhagen där det finns ishall och fotbollsplan, samt i Stenhamra där det finns idrottshallar. Dit är det cirka 13 respektive 12 kilometer.

Vad får beslutet för påverkan på barn?

Planförslaget innebär att viss skog och mark för rekreation tas i anspråk för bostäder med tillhörande tomter. De nya bostäderna bedöms tillhandahålla höga kvaliteter genom att direkt angränsa till ett större skogs- och rekreationsområde. Barn bedöms således ha god tillgång till och frihet gällande lekmiljöer. Anordnade lekplatser avses inte tillskapas, men kan tillhandahållas inom respektive tomt. Den direkta närheten till strandlinje bedöms vara positivt ur rekreations- och leksynpunkt, men bedöms även utgöra en fara för yngre samt ej simkunniga barn.

Detaljplanen reglerar inte en instängsling runt hela varvsområdet. Om varvsområdet stängslas in begränsar det allmänhetens tillgång till området, vattnet och bryggorna vilket kan upplevas begränsande, men det minskar väsentligt risken för att barn vistas på området. Detta minskar i risken för att barn kommer till skada. Mellan varvsområde och bostadsområde planeras ett grönområde för att fysiskt och upplevelsemässigt avskärma de två områdena. Detta bedöms positivt ur ett barnperspektiv då nyfikenheten att leka och vistas inom varvet kan minska.

En ny gångväg möjliggörs längs llända bryggväg vilket skapar möjlighet till en säkrare väg för barn till Björkviksvägen. Vid utfarten till Björkviksvägen möjliggörs en vändyta/vändzon. Detta bedöms vara positivt ur ett barnperspektiv då det innebär att eventuell skolbuss kan angöra planområdet och hämta samt lämna barn. De barn som flyttar in i de nya bostäderna och behöver ta sig till en hållplats för SL-bussar behöver dock gå oskyddat längs Björkviksvägen i cirka 200 meter samt korsa denna. Detta är en följd av planförslaget men är inte ett ovanligt scenario för barn boende på landsbygden.

Genom ett anläggande av gångbana längs llända bryggväg är bedömningen att påverkan på barn kan begränsas utifrån den trafikalstring som finns men viss otrygghet bedöms dock finnas trots gångbanans tillkomst. Den tunga trafiken utgörs i dagsläget av maximalt 10 fordon per dag och främst under högsäsong. Området är i dagsläget och väntas fortsätta vara "bilberoende". Detta är negativt ur ett barnperspektiv då det på många sätt begränsar barn och ungas rörelsefrihet till så väl skola som vänner och fritidsaktiviteter, när de inte kan gå eller cykla. Även på grund av att barn och unga inte kan köra bil, men även att biltrafik är en källa till att känna rädsla i trafikmiljöer. Att barn inte växer upp med gång- och cykeltrafik samt kollektivtrafik som naturliga och primära färdssätt kan även påverka deras framtida resvanor.

Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering (art. 2)

Ur jämlikhetssynpunkt bedöms planförslaget lämpligt att arbeta vidare med. Planområdets kuperade terräng samt grusvägar missgynnar dock barn med funktionshinder och minskad rörlighet. Markens beläggning regleras inte i detaljplanen. Avsaknaden av trafiksäker väg till kollektivtrafik samt den glesa turtätheten bedöms missgynna barn som vill ta sig anordnade lekplatser, idrottsanläggningar, skola etc. Positivt bedöms vara att planförslaget möjliggör för vändyta för skolbuss inom planområdet.

Barnets bästa (art. 3)

Barn har stort behov av fysisk aktivitet. Förutom att minska risken för övervikt har fysisk aktivitet även positiva effekter på kondition och styrka, immunförsvar, sömn, koncentrationsförmåga, motorik och benstomme (Folkhälsomyndigheten). Genom att säkerställa väl tilltagna tomtstorlekar och direkt angränsande närhet till ett större skogsparti bedöms barn ges goda förutsättningar att kunna vara fysiskt aktiva och leka. Planområdets läge på landsbygden innebär i ett större perspektiv god tillgång till rekreationsområden och skog, även om yngre barn kommer behöva föräldrars sällskap eller skjuts. Att bo i ett område med skog och Mälaren alldeles intill, samt i moderna bostäder med höga arkitektoniska kvaliteter bedöms även det gynna barns bästa.

Barns bästa bedöms även vara rörelsefrihet. Barn som inte är i åldern där utomhuslek är attraktivt bedöms kunna komma att uppleva sig begränsade inom planområdet genom avsaknaden av anordnade fritidsaktiviteter, service i närheten och goda kollektivtrafikförbindelser vilket ur den aspekten innebär att barns bästa inte bedöms kunna tillgodoses genom planens läge på landsbygden. Bedömningen är vidare att närheten till skog och rekreation innebär hög grad av rörelsefrihet för de barn som är i åldern där lek är centralt. Om varvet stänglas in kan upplevelsen av rörelsefrihet öka. Den sammanvägda bedömningen är att planförslaget möjliggör en god boende- och vistelsemiljö för barn och tillgodoser barnets bästa.

Rätt till goda förutsättningar för en optimal utveckling (art. 6)

Sanering av förorenad mark, rening av dagvatten som släpps ut i Mälaren, åtgärder som minskar buller bedöms alla vara åtgärder som gynnar barn och deras förutsättningar för optimal utveckling. Detta genom att skapa mer hälsosam livsmiljö. Tillgång till lekmiljöer bedöms gynna utvecklingen, precis som den relativa närheten till F-6 skola.

Rätt till delaktighet (art. 12)

I planförslaget och framtagna barnkonsekvensutredning täcks endast barnperspektivet in, vilket betyder att det är barnens situation beskriven/bedömd av vuxna som redovisas. Barnets perspektiv redovisas inte då inga barn har fått möjlighet att beskriva sin erfarenhet av platsen. Detta med anledning att barn inte bedöms använda eller vistas inom planområdet idag.

Andra rättigheter som berörs av detta beslut:

X	Rätt till bästa uppnåeliga hälsa, likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård (artikel 23, 24 och 39)
	Rätt till en trygg och säker uppväxt, skydd mot alla former av våld och övergrepp (art. 19, 32-40)
	Rätt till utbildning (artikel 28 och 29)
	Rätt till social trygghet och skälig levnadsstandard (artikel 26 och 27)
X	Rätt till vila, lek, kultur och fritid (artikel 31)
	Rätt till information och demokratiska rättigheter (artikel 12, 13, 14, 15, 16 och 17)
	Rättigheter som rör föräldraskap och omhändertagande (artikel 5, 9, 18, 20, 21 och 25)

X	Rättigheter kopplade till fungerande samhällsservice och samhällsplanering (artikel 12, 24, 26, 31 m.fl.)
	Rättigheter för barn från minoritetsgrupper, barn på flykt samt barn i asylprocessen (artikel 7, 8, 9, 10, 20, 22 och 30)
Beskriv hur de rättigheter som berör beslutet har beaktats:	

Rätt till bästa uppnåeliga hälsa, artikel 23 och 24

I dag finns tydliga bevis på att buller har en negativ påverkan på prestation och inläring, för både vuxna och barn. Barn är mer känsliga mot buller än vuxna eftersom deras inläring försämras av bullerstörningar (Folkhälsomyndigheten, 2019). Detaljplanens framtagna bullerutredning visar att ljudnivåerna i området där ny bostadsbebyggelse planeras inte överstiger riktvärdena utan särskilda åtgärder. Även inomhus innehålls Socialstyrelsens riktvärden för maximal ljudnivå samt riktvärden för lågfrekvent buller.

Föreningar kopplade till utsläpp på grund av den till - kommande trafiken inom området, på 72 fordon per dygn, bedöms inte bli så pass stor att barn påverkas negativt av detta. Mark som är förorenad och inte klarar riktvärden kommer tas bort vilket bedöms som positivt för barns rätt till bästa uppnåeliga hälsa.

Därtill kommer en våtmark anläggas i syfte att rena det dagvatten som idag rinner ut i Väntholmsviken och Mälaren. Detta bedöms ha positiva hälsomässiga effekter för såväl djur som natur och människor.

Rätt till vila, lek, kultur och fritid, artikel 31

Rätten till vila bedöms tillgodoses genom att bostäderna och tomterna inte utsätts för bullernivåer över gällande riktlinjer. Lekmiljöer finns inom tomterna och i skogen intill, vilket belysts ovan. Rätten till kultur- och fritidsaktiviteter uppnås inte i samma grad genom planområdets läge på landsbygden där barn i hög grad väntas bli beroende av att föräldrar skjutsar.

Rättigheter kopplade till fungerande samhällsservice och samhällsplanering, artikel 12, 24, 26, 31 m.fl.

Rätten bedöms inte tillgodoses fullt ut genom planområdets läge på landsbygden, där barn i hög grad väntas bli beroende av att föräldrar skjutsar till samhällsservice. Nya boende på landsbygden bedöms samtidigt betydelsefullt för samhällsplaneringen i syftet att stärka underlaget för skolor, kollektivtrafik och annan samhällsservice på landsbygden. Fler boende och trafikanter kan även skapa incitament och krav på förbättrad infrastruktur avseende gång- och cykelbanor på längre sikt.

Övrigt / Slutsatser / Rekommendationer

Det är osäkert till vilken grad barn påverkas av planförslaget. Dels då barn inte bedöms vistas inom planområdet idag, dels då det inte är bestämt om barn kommer vistas inom planområdet i framtiden. Sannolikheten bedöms dock som stor att barn flyttar in i de nya bostäderna, vilket har varit utgångspunkten i bedömningen kopplat till planförslaget.

Barn som flyttar in i de nya bostäderna bedöms få tillgång till en boendemiljö med kvaliteter i form av angränsande skogsparti och badbrygga samt bostäder av hög arkitektonisk kvalitet vilket bedöms gynna deras möjligheter till lek, rörelse och optimal utveckling. Omgivningarna, på landsbygden, bedöms kunna bidra med höga kvaliteter för barn att växa upp kring.

Samtidigt bedöms barn komma att ha begränsad rörelsefrihet och vara beroende av föräldrar som skjutsar till exempelvis kultur- och fritidsaktiviteter. Planområdet är beläget på landsbygden där det saknas separering för gång- och cykeltrafikanter längs vägarna, både till SL-buss samt skola. Angränsande varv kan komma att stängslas in vilket bedöms positivt ur ett barnperspektiv. Det bedöms vidare positivt för barn att en ny separat gångbana planeras tillskapas, men trots detta kan vägen upplevas som otrygg i de fall trafik och i synnerhet tunga transporter till och från varvet förekommer.

Samtidigt kommer förorenad mark saneras, verksamhetsbuller minska genom nya verksamhetslokaler och avrinningen till Mälaren kommer få förbättrad rening vilket alla är effekter av planförslaget som bedöms gynna såväl barn som vuxna.

Sammantaget bedöms barns rättigheter uppfyllas i varierande grad, men där den sammantagna bedömningen är att planförslaget som helhet är lämpligt att arbeta vidare med och är förenligt med barnkonventionen. Det är av stor vikt att barnperspektivet beaktas kontinuerligt under den fortsatta planprocessen och att utformningen av Ilända Bryggväg samt gångbanan och vändplanen studeras noggrant i det fortsatta arbetet. Avsaknaden av gång- och cykelbanor samt låg turtäthet för kollektivtrafiken är inte främjande på landsbygden, och behovet av åtgärder ökar genom fler boende i området, men behöver oaktat fortsatt beaktas som missgynnande för barn och deras rörelsefrihet.

Källor

Ekerö kommun: Översiktsplan för Ekerö kommun; till år 2030 med sikte på år 2050

Folkhälsomyndigheten: www.folkhalsomyndigheten.se

Boverket. (2015). Gör plats för unga och barn.

Folkhälsomyndigheten (2019). Hälsoeffekter av buller och höga ljudnivåer.

Bullerutredning, Hallin Åkerlöf (2022)

Barnkonsekvensutredning, ÅWL arkitekter (2023)

